

Віктор СТРЕЛЬНИКОВ

професор кафедри філософії і економіки освіти Полтавської академії неперервної освіти імені М.В. Остроградського, доктор педагогічних наук, професор

**ЗАКЛАД НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
ЯК АГЕНТ СУСПІЛЬНИХ ЗМІН**

Заклад неперервної освіти є агентом суспільних змін, адже у сучасному освітньому просторі основна увага акцентується на індивідуалізації підготовки споживачів освітніх послуг. Існує об'єктивна потреба переходу закладів неперервної освіти до підвищення кваліфікації споживачів освітніх послуг за індивідуальною освітньою траєкторією, тому діяльність означених закладів надзвичайно актуалізується в умовах сьогодення. Вона набуває принципово нових ознак, зумовлених сучасними інформаційними технологіями.

Підготовку споживачів освітніх послуг за допомогою тьюторів та інформаційних технологій у закладах неперервної і вищої освіти досліджували С. Ветров, Р. Гурін [10], Н. Дем'яненко, Т. Жаровцева, С. Зайковська, З. Курлянд [10], Р. Королук [1], Л. Лебедик [1–6; 11], Т. Литвиненко, О. Літовка, Т. Лукіна, В. Нікітін, Т. Осипова [10], О. Пехота, Т. Танько, Г. Троцько та ін., у дослідженнях яких визначено етапи, зміст навчання, компонентні складники підготовки споживачів освітніх послуг з використанням освітніх електронних ресурсів, запропоновано різні моделі реалізації окресленої системи. Важливо дослідити можливості закладів неперервної освіти як агентів суспільних змін, зокрема, стосовно підготовки тьюторів у цих закладах освіти, зважаючи на їхній методичний і науковий потенціал, насамперед Полтавської академії неперервної освіти імені М.В. Остроградського.

Заклад неперервної освіти як агент суспільних змін досліджувався нами у попередніх публікаціях, зокрема, обов'язки тьютора як агента суспільних змін в освітньому процесі (до початку і в його ході) [7–9; 11]. Так, обов'язками тьютора до початку освітнього процесу є: 1) ознайомитися з матеріалами курсів, особливо якщо він не є автором; 2) мати загальну характеристику споживачів освітніх послуг, вивчити їхню мету, освітні потреби; 3) вивчити ефективність технологій електронного способу підвищення кваліфікації.

До обов'язків тьютора як агента змін в освітньому процесі відносимо такі: 1) координувати чисельність споживачів освітніх послуг у групах, знайомити їх із розкладом, вимогами; 2) встановлювати контакти зі

споживачами освітніх послуг до початку підвищення кваліфікації, особисто контактувати зі споживачами освітніх послуг, проводити їх ідентифікацію; 3) отримувати від адміністратора закладу неперервної освіти відомості, вносити їх у бази даних; 4) готувати навчальні матеріали для споживачів освітніх послуг, наприклад, моделі відповідей, копії найкращих курсових робіт споживачів освітніх послуг, загальні коментарі, отримані документи; 5) обговорювати з адміністрацією закладу неперервної освіти проблеми якості роботи споживачів освітніх послуг; 6) отримувати підсумкові матеріали контролю та вносити їх у бази даних; 7) фіксувати освітні труднощі споживачів освітніх послуг, разом із розробниками курсів усувати їх; 8) брати участь у вдосконаленні матеріалів курсів; 9) інформувати споживачів освітніх послуг про консультації з курсу; 10) консультивати споживачів освітніх послуг; 11) рецензувати контрольні роботи, подавати їх для контролю; 12) виступати з лекціями перед споживачами освітніх послуг за матеріалами курсів (Т. Осипова, З. Курлянд, Р. Гурін [10]).

Тьютор як агент змін в освітньому процесі закладу неперервної освіти поступово включається у діяльність, як, наприклад, модератор дискусії, де виконує такі ролі: а) дидактичну (формулює запитання, фокусує дискусію на головних ідеях, концепціях, принципах); б) організаційну (визначає термін, програму дискусії, процедурні правила, предмет обговорення, норми досягнення мети, скеровує взаємодію, напрям дискусії); в) соціальну (стимулює участь, надсилає запрошення, створює дружній соціальний простір, використовує дружній тон, приклади, зворотній зв'язок); г) технічну (створює для споживачів освітніх послуг комфортні умови роботи).

Тьютор як агент змін в освітньому процесі закладу неперервної освіти має володіти способами мотивації споживачів освітніх послуг до підвищення кваліфікації, зокрема: 1) зацікавити їх електронним курсом; 2) підтримувати упевненість споживача освітніх послуг у собі і його задоволення результатами підвищення кваліфікації; 3) реалізувати модель ефективного підвищення кваліфікації; 4) підтримувати дискусійний напрям у підвищення кваліфікації; 5) забезпечувати гармонію у групі [10; 2, с. 132–134; 4, с. 62–65; 7, с. 485–488; 8, с. 78–80; 11, с. 349–351].

Значно зростають можливості тьютора як агента змін в освітньому процесі закладу неперервної освіти за умов: а) заохочення професійних контактів; б) розвитку засад кооперації, співробітництва у закладі неперервної освіти, що збільшує обмін ідеями, захопленість підвищенням кваліфікації, поліпшує професійне мислення; в) активне використання електронних засобів підвищення кваліфікації; г) урахування інтересів, здібностей і нахилів, адже технологічні ресурси допомагають організаторам підвищення кваліфікації у вирішенні завдань [3; 4, с. 62–65; 5, с. 60–64; 7, с. 485–488; 8, с. 78–80; 10; 11].

Основу процесу використання електронного способу підвищення кваліфікації становить контрольована, цілеспрямована, інтенсивна праця у

зручному для споживачів освітніх послуг місці, за індивідуальною освітньою програмою, у зручний час, на основі комплекту спеціальних електронних засобів підвищення кваліфікації, за можливості – особистого контакту з викладачем закладу неперервної освіти як агентом суспільних змін [2, с. 132–134; 4, с. 62–65].

Таким чином, сучасні пріоритети підвищення кваліфікації споживачів освітніх послуг у закладах неперервної освіти як агентах суспільних змін зумовлюють потребу у новому поколінні педагогів-тьюторів, здатних самостійно мислити, генерувати оригінальні ідеї, приймати сміливі, нестандартні рішення. Новими вимогами соціуму до особистості педагога-тьютора як агента суспільних змін є уміння: а) реагувати на змінне оточення; б) пристосовувати освітній простір до потреб споживачів освітніх послуг; в) створювати освітні програми окремо для кожного споживача освітніх послуг; г) надавати у процесі підвищення кваліфікації послуги і форми підтримки.

Список використаних джерел

1. Королюк Р. І., Лебедик Л. В. Підготовка майбутніх фахівців засобами електронних освітніх ресурсів в умовах коледжу. *Зб. наук. статей магістрів. Факультет товарознавства, торгівлі та маркетингу. Факультет харчових технологій, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу*. Полтава : ПУЕТ, 2019. С. 366–372.
2. Лебедик Л. В. Використання інформаційних технологій для забезпечення якості системи підготовки викладача вищої школи в умовах магістратури. *Інформаційні технології – 2017* : зб. тез IV Всеукр. наук.-практ. конф. молодих науковців (м. Київ, 18 трав. 2017 р.). Київ, 2017. С. 132–134.
3. Лебедик Л. В. Електронне навчання (e-learning) майбутніх соціальних працівників. *Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, психологічний, корекційний і медичний аспекти* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 22-23 квіт. 2021 р.). Полтава, 2021. 396 с.
4. Лебедик Л. В. Підготовка майбутніх викладачів засобами інформаційних технологій. *Інформаційні технології – 2019* : зб. тез VI Всеукр. наук.-практ. конф. молодих науковців (м. Київ, 16 трав. 2019 р.). Київ, 2019. С. 62–65.
5. Лебедик Л. В. Проектування інформаційних технологій фахової підготовки майбутніх педагогів. *Педагогічні науки*. 2018. Вип. 71. С. 60–64. URL : <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/10124/1/Lebedyk.pdf>.
6. Лебедик Л. В. Професійний розвиток майбутніх фахівців у сфері соціальної роботи засобами інформаційних технологій. *Проектування індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагога в контексті Концепції «Освіта впродовж життя»* : зб. тез доп. наук.-практ. конф. з міжнародною участю (м. Краматорськ, 10 груд. 2020 р.). Вінниця, 2020. С. 42–45. URL : <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/conferences/issue/view/10.12.2020>.
7. Стрельніков В. Ю. Підготовка вчителів до виконання функцій тьютора у закладах неперервної освіти. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика* : матеріали VI Міжнародної науково-практ. конф. (м. Харків, 20-21 трав. 2022 р.). Харків, 2022. С. 485–488.
8. Стрельніков В. Ю. Підготовка майбутніх викладачів до виконання функцій тьютора засобами електронного навчання. *Інформаційні технології – 2020* : зб. тез VII Всеукр. наук.-практ. конф. молодих науковців (м. Київ, 21 трав. 2020 р.). Київ, 2020. С. 78–80.

9. Стрельников В. Ю. Подготовка майбутніх педагогів спеціальної освіти до виконання функцій тьютора. *Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, психологічний, корекційний і медичний аспекти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.* (м. Полтава, 22-23 квіт. 2021 р.). Полтава, 2021. 396 с.

10. Курлянд З. Н., Осипова Т. Ю., Гурін Р. С. та ін. Теорія і методика професійної освіти : навч. посібник ; за ред. З. Н. Курлянд. Київ : Знання, 2012. 390 с.

11. Strelnikov V. Yu., Lebedyk L.V., Hura T. V., Sysoieva S. I., Stankevych S. V., Sharovalova E. V., Avilova O. Ye. Leadership and social work in the environmental management system. *Ukrainian Journal of Ecology*. 2021. № 11(2). P. 349–351. URL : <https://www.ujecology.com/articles/leadership-and-social-work-in-the-environmental-management-system.pdf>.

Олеся СТРИЖЕУС

курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності

Науковий керівник:

ст. викл. **Катерина МІТЧЕНКО**

(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ОСОБЛИВОСТІ МОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ІЗ ДІТЬМИ ЗА УМОВ ВОЄННОГО ЧАСУ

Будь-які збройні конфлікти завжди супроводжуються неймовірними економічними та соціальними руйнуваннями, стражданнями, каліцтвом та, на жаль, загибеллю людей. Захист однієї з найбільш вразливих категорій населення – дітей за таких умов постає найгострішою проблемою.

Аналізуючи кількість дітей як шкільного, так дошкільного віку, які так чи інакше постраждали від збройної агресії сусідньої країни-агресора, складно навіть уявити масштаби майбутніх наслідків, адже усі 7,5 млн українських дітей, навіть не зазнавши тілесних ушкоджень, стали жертвами порушення власних прав та свобод, а жорстокі воєнні дії росії вже ніколи не зникнуть із їхньої підсвідомості. Зважаючи на виключність нині діючих умов, безпосередньо питання якісного забезпечення прав дітей постають одними з ключових, що покладаються на державу. Виникає необхідність нівелювати будь-які можливості для процесів дезорієнтації правових інституцій у сфері захисту прав дитини.

Наразі існує велика кількість міжнародних та національних нормативно-правових актів, що охоплюють комплекс природних, що потребують обов'язкового захисту, прав дитини, та навіть визначають механізми їхнього захисту після порушення, однак виникають сумніви щодо актуальності деяких актів, адже більшість із них не лише не ефективні, а й